

Beretning

1. Projektets titel

Økologiske markforsøg 2009-2011

2. Projektperiode

Projektstart: Juli 2008 Projektafslutning: December 2012.

3. Projektets udbytte og effekt, formål og projekforløbet

Projektets udbytte og effekt:

I projektet er der gennemført forsøg indenfor de 8 indsatsområder i tre vækstsæsoner. Der er flere værdifulde resultater, som allerede nu finder anvendelse af de økologiske landmænd og deres konsulenter.

- Forsøg med gødskning af vintersæd har givet viden om, hvordan gødskningen skal prioriteres mellem arterne og i forhold til forfrugten.
- Forårsudlagt grøngødning i dæksæd af vårsæd. Når grøngødningen nedpløjes inden såning af vintersæd, har det givet merudbytter på op til 10 hkg pr. ha, og må forventes at kunne være et afgørende bidrag til kvælstofforsyningen i økologisk jordbrug.
- Vinterhavre kan kun overvintre i Danmark i milde vintre. Da der blev anvendt en af de mest vinterhåndføre sorter, kan vinterhavre ikke anbefales under danske forhold.
- Til foderkorn har man en robust afgrøde ved at dyrke vårbyg i blanding med havre. Og samtidig opnås en bedre foderværdi end i havre alene.
- Senere såning af grynhavre gav meget store udbyttenedgange (ca. 0,8 hkg pr. dag såning blev udskudt) – rettidig såning bør derfor prioriteres højt i havre.
- Et tilstrækkeligt plantetal (80-90 planter pr. m²) i markært er afgørende for ukrudtskonkurrence.
- Vinterhestebønne og måske vinterærter har et potentiale i Danmark i milde vintre. I ét forsøg blev der dog påvist et stort udbyttepotentiale. Men der er under danske forhold en stor risiko for udvint-ring.
- Udlæg af kløvergræs i renbestand inden midten af august giver en god græsmark, og er en velegnet udlægsmetode for økologer. Ved senere udlæg vil 1. årsmarken give et lavere udbytte.
- Økologiske kløvergræsmarker kan gødes med kaliumgødning alene, blot der er en god kløverbestand. Herved kan man prioritere at give den kvælstofholdige gylle til andre afgrøder.
- Artsforsøg i kløvergræs viser, at rødkløver i blandingerne er afgørende for at høste et stort udbytte med et højt proteinindhold.
- Udsættelse af såtidspunktet i majs medfører lavere udbytte. Men tidlig såning kræver en god ukrudtsrenholdelse.
- Systemer med dobbeltafgrøder (to afgrøder på en vækstsæson) har givet tørstofudbytter på niveau med kløvegræs til biogasproduktion. Og den afgassede biomasse har en god gødningsværdi.
- To års indsats med bekæmpelse af følfoed og agersvinemælk har påvist effektive strategier.

Det vurderes, at resultaterne lever op til projektets formål bl.a. ved at vise nye veje til at øge og prioritere næringsstofforsyningen.

Projektet formål:

At frembringe viden indenfor økologisk planteproduktion, som bidrager til, at økologisk produktion bliver en succes, og kan efterkomme efterspørgslen efter økologiske varer i en virkelighed, hvor konventionel husdyrgødning skal udfases.

Projektets faglige forløb:

I tredje år af projektet blev der udarbejdet forsøgsplaner - med justeringer på baggrund af erfaringerne fra de to første forsøgsår. Forsøgene blev fordelt mellem Landsforsøgshederne, som står for den praktiske gennemførelse af forsøgene. Der blev fordelt 69 økologiske forsøg til forsøgshederne. På grund af den hårde vinter blev næsten alle forsøg med vinterbælgsæd kasseret. Parcellerne med vinterhavre blev ligeledes kasseret. Et forsøg med quinoa blev stoppet pga. dårligt fremspiring, og to forsøg med anden års virkning blev stoppet. De resterende forsøg er i hovedtræk gennemført som planlagt. Der er sket en reduktion af forsøgstilskud i forhold til det gennemførte arbejde for de forsøg, der ikke fuldt ud er gennemført efter planen, eller er stoppet i løbet af vækstsæsonen. Der er ført tilsyn med forsøgene fra Videncentrets side, og der er i juni måned gennemført et besøg til forsøgene i Sønderjylland sammen med Samarbejdsudvalget for økologiske forsøg og en gruppe økologikonsulenter. Der var meget vanskelige høstforhold til 2011, hvorfor der har været et ekstra tidsforbrug i forbindelse med håndtering og opgørelse af forsøg.

Forsøgsdata er bearbejdet ved Videncentret og AgroTech, og forsøgsresultaterne er rapporteret i Oversigt over Landsforsøgene 2011 samt ved Plantekongres 2012.

4. Formidling og vidensdeling vedr. projektet

Der er sket formidling af projektet via Landbrugsinfo www.landbrugsinfo.dk.

I forbindelse med møde i Samarbejdsudvalg for økologiske markforsøg er flere af forsøgene blevet besøgt. Her deltog - ud over samarbejdsudvalgets medlemmer - økologikonsulenter fra DLBR.

Forsøgsresultaterne er offentliggjort i:

Pedersen, J.B. 2010 (red). Oversigt over Landsforsøgene 2011. Det økologiske afsnit i oversigten og tabeller og figurer kan findes her:

http://projektfinansiering.vfl.dk/Promilleafgiftsfonden/2011/Oekologiskemarkforsog/Sider/pl_oversigten_2011_afsnit_P_Oekologisk_dyrkning_209b9e0b-d0b1-4fa9-9af9-3d77f9042451.pdf

Samtlige registreringer fra enkeltforsøgene kan findes på:

<http://app4.landscentret.dk/DBMF/Forms/ForsogPlacering.aspx>

Et udvalg af forsøgsresultater er fremlagt ved et oplæg på Plantekongres 2012. Præsentation og abstracts findes på LandbrugsInfo. Forsøgsresultaterne er endvidere omtalt i både artikler på landbrugsinfo, nyhedsbrev fra de landøkonomiske foreninger og i artikler i bladet Økologi og Erhverv.

Den samlede afrapportering kan ses på projektets side på Videncentrets hjemmeside: [Økologiske Markforsøg 2011](#).

5. Projektansvarlig

Inger Bertelsen – T 8740 5453, E inb@vfl.dk
